

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-583/23 - 1

Zaak C-583/23 [Delda]ⁱ

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

22 september 2023

Verwijzende rechter:

Cour de cassation - Chambre criminelle (Frankrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

19 september 2023

Verzoekende partij:

AK

Verwerende partij:

Ministère public

[OMISSIS]

[OMISSIS]

19 SEPTEMBER 2023

[OMISSIS]

[OMISSIS]

ARREST VAN DE COUR DE CASSATION, CHAMBRE CRIMINELLE
(hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, strafkamer, Frankrijk) VAN 19
SEPTEMBER 2023

ⁱ Dit is een fictieve naam, die niet overeenkomt met de werkelijke naam van enige partij in de procedure.

AK heeft hogere voorziening ingesteld tegen het vonnis van de chambre de l’instruction van de cour d’appel de Paris, [OMISSIS] (onderzoekskamer van de rechter in tweede aanleg Parijs, Frankrijk), van 20 april 2022, dat in de procedure tot tenuitvoerlegging van een door de Spaanse autoriteiten uitgevaardigd Europees onderzoeksbevel is gewezen op haar verzoek tot nietigverklaring van processtukken.

[OMISSIS]

De chambre criminelle van de Cour de cassation [OMISSIS] heeft het onderhavige arrest gewezen.

Feiten en procedure

- 1 Uit het bestreden vonnis en de processtukken blijkt het volgende.
- 2 Op 1 maart 2021 hebben de Spaanse gerechtelijke autoriteiten een Europees onderzoeksbevel tot de Franse autoriteiten gericht met het verzoek om AK, die een gevangenisstraf uitzit in Frankrijk, in kennis te stellen van de beslissing tot verdere vervolging (hierna: „tenlastelegging”) die op 30 september 2009 door de centrale rechtbank van instructie Madrid (Spanje) is genomen, opdat zij in aanwezigheid van haar advocaat „haar standpunt over de betrokken feiten kenbaar kan maken”.
- 3 Op 19 juli 2021 heeft de onderzoeksrechter, bij proces-verbaal, de betrokkene, in aanwezigheid van haar advocaat, in kennis gesteld van de tenlastelegging, hun een afschrift ervan in het Spaans overhandigd en haar verklaringen genoteerd.
- 4 Op 20 juli 2021 heeft AK een verzoek tot nietigverklaring van dit verhoor ingediend bij de chambre de l’instruction.

Onderzoek van het middel

Eerste onderdeel van het middel

Formulering van het middel

- 5 Met het middel betwist verzoekster het bestreden vonnis voor zover daarin is geoordeeld dat het proces-verbaal van het verhoor van 19 juli 2021, ter uitvoering van een verzoek om internationale rechtshulp in strafzaken, niet nietig hoeft te worden verklaard. Zij meent immers dat:

„1º er in het kader van een Europees onderzoeksbevel niet kan worden verzocht om kennisgeving van een tenlastelegging op grond waarvan de beschuldigde in voorlopige hechtenis moet worden genomen en binnen vierentwintig uur na de kennisgeving een borgsom moet betalen op straffe van inbeslagneming van haar

goederen tot het bedrag van die borgsom, voor zover die tenlastelegging geen betrekking heeft op het laten uitvoeren van onderzoeksmaatregelen met het oog op de bewijsgaring in verband met een strafbaar feit; er kan daarmee zelfs niet om een dergelijke kennisgeving worden verzocht indien de autoriteiten van de uitvaardigende staat tevens verzoeken om de betrokkene in de gelegenheid te stellen opmerkingen te maken over de feiten vermeld in de tenlastelegging; door anders te oordelen heeft de chambre de l’instruction artikel 1 van richtlijn 2014/41/EU van het Europees Parlement en de Raad van 3 april 2014 betreffende het Europees onderzoeksbevel in strafzaken (PB 2014, L 130, blz. 1) en artikel 694-16 van de code de procédure pénale (Frans wetboek van strafvordering) onjuist uitgelegd.”

Antwoord van de Cour de cassation

- 6 Om het middel van nietigheid, waarmee wordt gesteld dat het verzoek van de Spaanse autoriteiten niet binnen de werkingssfeer van het Europees onderzoeksbevel in de zin van artikel 694-16 van de code de procédure pénale valt, af te wijzen, wordt in het bestreden vonnis met name gesteld dat de Spaanse autoriteiten niet slechts hebben verzocht om AK in kennis te stellen van de tenlastelegging, maar ook om haar in staat te stellen „haar standpunt over de betrokken feiten kenbaar te maken”.
- 7 De rechters voegen daaraan toe, ten eerste, dat in de rubriek „Gronden voor de uitvaardiging van het [Europees onderzoeksbevel]” is gespecificeerd dat de gevraagde handelingen passen „in het kader van de verificatie van het plegen van de feiten met alle omstandigheden die van invloed kunnen zijn op de kwalificatie ervan en de schuld van de delinquenten”, en, ten tweede, dat de Spaanse autoriteiten, hoewel zij het vak „Verhoor verdachte of beschuldigde persoon” op het desbetreffende formulier niet hadden aangekruist, duidelijk hadden gevraagd dat de Franse onderzoeksrechter de verklaringen van AK over de feiten waarvan zij wordt verdacht, in een proces-verbaal zou opnemen.
- 8 Uit het feit dat de Spaanse autoriteiten erom verzocht hebben dat de betrokkene haar standpunt over de feiten kenbaar zou maken, in aanwezigheid van haar advocaat en met inachtneming van de rechten van verdediging, leiden de rechters af dat die autoriteiten hebben verzocht om onderzoeksmaatregelen uit te voeren die ertoe strekken bewijs voor een strafbaar feit te verzamelen.
- 9 Volgens artikel 1 van richtlijn 2014/41 is een Europees onderzoeksbevel een door een rechterlijke autoriteit van een lidstaat (hierna: „uitvaardigende staat”) uitgevaardigde of erkende rechterlijke beslissing die ertoe strekt in een andere lidstaat (hierna: „uitvoerende staat”) één of meer specifieke onderzoeksmaatregelen te laten uitvoeren met het oog op het verkrijgen van bewijsmateriaal conform het bepaalde in deze richtlijn.
- 10 Artikel 3 van de richtlijn bepaalt dat het Europees onderzoeksbevel alle onderzoeksmaatregelen omvat met uitzondering van het instellen van een

gemeenschappelijk onderzoeksteam en de bewijsgaring in het kader van een dergelijk onderzoeksteam.

- 11 Voormelde richtlijn is omgezet bij de artikelen 694-15 en volgende van de code de procédure pénale. Artikel 694-16 daarvan omschrijft het Europees onderzoeksbevel als een rechterlijke beslissing van een lidstaat, de uitvaardigende staat genoemd, waarbij met gebruikmaking van voor alle lidstaten gemeenschappelijke formulieren aan een andere lidstaat, de uitvoerende staat genoemd, wordt gevraagd om binnen een bepaalde termijn op zijn grondgebied een onderzoek te voeren dat ertoe strekt bewijsmateriaal in verband met een strafbaar feit te vergaren of bewijsmateriaal dat reeds in zijn bezit is, mee te delen.
- 12 Verzoekster wijst erop dat de Spaanse autoriteiten blijkens het betwiste Europees onderzoeksbevel hebben gevraagd AK in kennis te stellen van een tenlastelegging op grond waarvan zij in voorlopige hechtenis moest worden genomen en binnen vierentwintig uur na de kennisgeving een borgsom van 30 000 EUR diende te betalen op straffe van inbeslagneming van haar goederen tot dat bedrag. Daaraan hebben de Spaanse autoriteiten toegevoegd, aldus verzoekster, dat AK na deze kennisgeving „haar standpunt over de in de tenlastelegging vermelde feiten kenbaar kon maken” in aanwezigheid van haar advocaat.
- 13 Verzoekster betoogt dat het uitvaardigen van een Europees onderzoeksbevel niet ten doel kan hebben „de tenlastelegging mee te delen en de aanhangigmaking van de zaak bij een rechtbank ter kennis te brengen”, aangezien een dergelijke kennisgeving door andere samenwerkingsinstrumenten wordt geregeld, in het bijzonder artikel 696-44 van de code de procédure pénale.
- 14 De advocaat-generaal bij de Cour de cassation is daarentegen van oordeel dat het Europees onderzoeksbevel, dat in casu onderzoeksmaatregelen bevat die onlosmakelijk verbonden zijn met de kennisgeving van de tenlastelegging en het horen van AK door een rechter in aanwezigheid van een advocaat teneinde de rechten van de verdediging te eerbiedigen, het uitvoeren van onderzoeksmaatregelen met het oog op het verkrijgen van bewijsmateriaal over een strafbaar feit behelst.
- 15 Tot op heden heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie zich niet uitgesproken over de materiële werkingssfeer van het Europees onderzoeksbevel en in het bijzonder de vraag of de kennisgeving van een tenlastelegging die een bevel tot hechtenis en een bevel tot betaling van een borgsom omvat, al dan niet daaronder valt.
- 16 De juiste toepassing van het Unierecht lijkt niet zo vanzelfsprekend dat er geen ruimte is voor redelijke twijfel. Bijgevolg dient de volgende prejudiciële vraag te worden gesteld.

OP DEZE GRONDEN beslist de Cour de cassation als volgt:

VERWIJST de volgende vraag naar het Hof van Justitie van de Europese Unie:

Moeten de artikelen 1 en 3 van richtlijn 2014/41 aldus worden uitgelegd dat de rechterlijke autoriteit van een lidstaat een Europees onderzoeksbevel mag uitvaardigen of erkennen dat er toe strekt om, ten eerste, de persoon in kennis te stellen van een jegens hem uitgevaardigde tenlastelegging, die tevens een bevel tot hechtenis en een bevel tot het betalen van een borgsom omvat, en, ten tweede, de persoon te horen zodat hij, in aanwezigheid van zijn advocaat, alle relevante opmerkingen kan maken over de in de tenlastelegging vermelde feiten?

[OMISSIS]

WERKDOCUMENT